

RECENZIJAZ

MONOGRAFIJAZ BRANIMIRJAZ FURLANA
O NACIONALNI VARNOSTNI STRATEGIJI

Ministrstvo za obrambo je lani (2020) izdalo monografijo brigadirja Branimirja Furlana, dr. znanosti,² Nacionalna (varnostna) strategija. Izšla je v času po leta 2019 sprejeti Resoluciji o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (ReSNV-2) in ravno v času, ko se je v Slovenski vojski začel proces vojaškega strateškega premisleka in nastajanja predloga vojaške strategije. Sodelujočim pri slednji je bila monografija v pomoč in oporo. Monografija bo gotovo dober pripomoček tudi pripravljavcem naslednje obrambne strategije, pa tudi strateških planskih dokumentov. Za uporabnike in preučevalce ReSNV-2 je monografija znanstveno utemeljen pripomoček za boljše razumevanje procesov priprave in vsebine resolucije ter njeno umeščanje v teorijo in prakso. Ob Marsovi dediščini dr. Antona Žabkarja je to drugo delo v slovenščini na področju nacionalnovarnostne strategije, ki nam lahko pomaga pri preučevanju strateškega okolja, krepitvi strateške misli in teorije ter oblikovanju in udejanjanju strategij.

Brigadir Furlan na začetku predstavi razvoj in vloge strategij na splošno, v nadaljevanju pa je osredotočen na nacionalnovarnostno področje. To je pomembno tudi z vidika sodobne uporabe strategij, ko se te vsaj v poljudnem pomenu ne uporabljajo samo za velika področja in sisteme, temveč tudi na »individualni« ravni. Na vojaško-obrambnem področju pa je to bistveno tudi zaradi ravni vojaškega

¹ Brigadir D. Humar je magister znanosti, dela na GŠSV. Stališča v tem članku so njegova osebna in niso nujno enaka stališčem SV.

² Brigadir B. Furlan je doktoriral na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani, magistriral na vojni fakulteti kopenske vojske ZDA in diplomiral na Tehniški vojaški Kopenske vojske JLA. V svoji vojaški karieri je združeval prakso poveljnika in štabnega častnika s pripravo teoretičnih in znanstvenih podlag za delovanje vojske. Ob tem je tudi učil, med drugim tudi strategijo. Zadnjih več kot deset let je delal na generalmajorskih delovnih mestih v Generalštabu SV, Poveljstvu sil SV in na Ministrstvu za obrambo. Delal je tudi v Natovem združenem poveljstvu sil v Neaplju. Tako je med drugim ob proučevanju in oblikovanju strateških rešitev te tudi uveljavljal v praksi.

delovanja. Tako brigadir Furlan opiše povezave med strateško, operativno in taktično ravno delovanja. Popelje nas skozi razvoj teh povezav, s čimer nam pojasni današnje stanje, ko so različne ravni bolj povezane in vplivajo ena na drugo. To je še posebno pomembno za države velikosti Slovenije, kjer se večina strateških rešitev udejanja na nižji taktični ravni.

Ob tem brigadir Furlan pojasnjuje tudi razliko med operatiko, operacijo in delovanjem oziroma prevajanjem angleških terminov v slovenščino. Tako monografija ob vsebinskih zapolnjenosti tudi terminološke vrzeli. Avtor si skozi vso monografijo prizadeva uporabljati slovensko izrazoslovje ter utemeljuje pomembne koncepte in termine za razvoj znanstvenega področja teorije strategije. Tako spodbuja tudi praktično rabo slovenske terminologije na področju strategije v vojski in celotnem nacionalnovarnostnem sistemu.

Osrednji del monografije prikazuje in pojasnjuje elemente za oblikovanje nacionalne strategije in opisuje različne strategije ter strateške načine, poti delovanja oziroma uresničevanja ciljev. Pri slednjih je posebej bistveno in poudarjeno odvrčanje, ki je v slovenski teoriji in praksi bilo premalo izpostavljeno, ob tem, da je vsako odvrčanje boljše od vojne. Podrobneje sta obdelani tudi eskalacija in jedrska strategija. Obe sta za Slovenijo zanimivi tudi z vidika njenega članstva v EU in Natu ter z vidika uporabe mehanizmov, ki niso v njeni lasti.

V monografiji so predstavljeni tudi nekateri specifični, toda bistveni strateški dejavniki, tehnologija, geopolitika in mednarodni red ter nadnacionalne strategije, ki jih je treba upoštevati pri oblikovanju strategije nacionalne varnosti. Posebej je izpostavljeno strateško komuniciranje, ki je koncept v razvoju, a bo v prihodnosti gotovo zelo pomemben.

Brigadir Furlan uspešno povezuje teorijo s prakso in slovensko realnostjo. Tako nakazuje, kako je mogoče strategijo udejanjiti v praksi, s čimer je pozornim preučevalcem in uporabnikom monografije olajšal raziskave v tujih delih. S primerjavo tujih sistemov in analizo različnih avtorjev ponuja veliko primerov in argumentov za nujno strokovno in kritično strateško mišljenje ter dokazuje, kar je zapisal v sklepu, da gre pri strateškem procesu »za iskanje najboljšega približka strategije, ki bo najbolj uspešno zagotavljala doseganje zelenega stanja ob razpoložljivih virih«.

Monografija pojasnjuje strategijo operativnega delovanja in tudi razvojno strategijo. Oba elementa sestavljata celovito strategijo. Nacionalna strategija je vedno kompromis med več dejavniki, zato je zelo pomemben zaključek brigadirja Furlana v sklepu, da »Bistveno je (po Bettsu), da se ne sklepajo kompromisi o virih, ki so nujni za doseganje ciljev, temveč o ciljnih«.

Z znanstveno utemeljitvijo, primeri ter povezavo teorije in realnosti je brigadir Furlan pokazal smer, med drugimi tudi vojaškimi častnikom, za krepitev strateške misli, dela na strateški ravni ter pri oblikovanju in udejanjanju strategij. Strategija

je na splošno pot oblikovanja, za majhne države oziroma vojske pa iskanja ugodne strateške situacije. To iskanje je za visoke častnike in generale na strateški ravni eno osnovnih poslanstev, ta monografija pa nam pri tem lahko zelo pomaga.

Zdaj že upokojen brigadir Slovenske vojske Branimir Furlan je bil eden plodnejših piscev v vojski. Med drugim je bil ključni avtor Vojaške doktrine, ki jo je Vlada RS sprejela leta 2006. Tako z veseljem čakamo na njegovo naslednjo knjigo, ki bo osredotočena na vojaško strategijo.